

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-87>

УДК 338.439(477)

ПОДСОХА Анна

Головне управління ДПС у Харківській області
<https://orcid.org/0000-0001-8710-6948>

ПРУСОВА Галина

Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України
<https://orcid.org/0000-0002-2604-5720>

ЧУБ Олег

Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України
<https://orcid.org/0009-0000-2081-1183>

СТАН ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню стану продовольчої безпеки України в умовах невизначеності.

Встановлено, що продовольча безпека України залишається вкрай складною та водночас динамічною, оскільки повномасштабна війна суттєво дестабілізувала всі ключові ланки агропродовольчого ланцюга (від вирощування сільськогосподарських культур до зберігання, переробки, транспортування й експорту).

Доведено, що економічна криза, зумовлена як війною, так і глобальними ринковими коливаннями, поглибила нерівність у доступі до харчових ресурсів, особливо серед вразливих соціальних груп та у постраждалих регіонах.

Обґрунтовано, що нинішній стан продовольчої безпеки України можна охарактеризувати як кризовий, але не безперспективний, оскільки у межах сформованої нестабільності вже закладаються основи для побудови більш стійкої, адаптивної та суверенної агропродовольчої політики в майбутньому.

Ключові слова: аграрна продукція, виклики, економічна нестабільність, експорт продукції, інфляція, логістика, продовольча безпека, світовий ринок, соціальні диспропорції.

PODSOKHA Anna

Tax Risks Main Department of the State Tax Service in Kharkiv Region

PRUSOVA Galina, CHUB Oleh

Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

THE STATE OF UKRAINE'S FOOD SECURITY IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY

The article focuses on the state of food security in Ukraine under conditions of uncertainty.

It is established that food security in Ukraine remains highly complex and at the same time dynamic, since the full-scale war has significantly destabilized all key links in the agri-food chain (from growing crops to storage, processing, transportation, and export). The occupation of fertile territories, mining of fields, lack of resources, and large-scale destruction of infrastructure have significantly limited the agricultural sector's ability to meet both domestic needs and fulfill international contracts.

It has been proven that the economic crisis, caused by both the war and global market fluctuations, has deepened inequality in access to food resources, particularly among vulnerable social groups and in the affected regions. A significant increase in prices for food, fuel, and agrochemicals has created an additional burden on households, primarily in combat zones and among internally displaced persons.

It is determined that despite all the challenges, the Ukrainian agri-food system demonstrates the ability to adapt and resist. Farmers, state institutions, and international organizations are actively seeking new approaches, including alternative logistics, production modernization, humanitarian initiatives, demining programs, and sectoral recovery. This suggests the presence of internal potential for transformation and development, even in the most challenging conditions.

It is substantiated that the current state of food security in Ukraine can be characterized as a crisis. However, it is not a hopeless one, since within the existing framework of instability, the foundations are already being laid for a more sustainable, adaptive, and sovereign agri-food policy in the future.

Keywords: agricultural products, challenges, economic instability, export of products, inflation, logistics, food security, world market, social disparities.

Стаття надійшла до редакції / Received 27.07.2025

Прийнята до друку / Accepted 20.08.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Питання продовольчої безпеки набуває особливої актуальності в умовах зростаючих викликів, що постали перед Україною у зв'язку з військовою агресією, економічною нестабільністю, порушенням логістичних ланцюгів та глобальними кліматичними змінами.

До 2022 року Україна стабільно забезпечувала як внутрішні потреби в продуктах харчування, так і виступала одним із провідних світових експортерів сільськогосподарської продукції. Проте з початком повномасштабної війни ситуація докорінно змінилася, і це пов'язано зі зменшенням посівних площ, руйнуванням виробничої інфраструктури, мінуванням сільськогосподарських угідь і блокуванням портів, що

створило серйозні ризики для стабільного постачання продуктів як на національному, так і на міжнародному рівнях.

В умовах невизначеності та загрози тривалого конфлікту забезпечення продовольчої безпеки вимагає стратегічного підходу, державної підтримки агросектору, стабілізації внутрішнього ринку та пошуку нових логістичних рішень. Таким чином, дослідження стану продовольчої безпеки України є надзвичайно актуальним і стратегічно важливим для формування ефективної політики національного виживання та економічного відновлення.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

На сьогодні питання продовольчої безпеки залишається у центрі уваги численних наукових досліджень як українських, так і зарубіжних учених (Т. Білоусько, О. Головка, О. Варахсіна, В. Залізнюк, О. Павелко, А. Титатренко, А. Шевченко та ін.). До вивчення цієї теми активно долучаються як окремі дослідники, так і національні та міжнародні організації, що свідчить про її глобальну значущість у сучасному світі. Для України проблема забезпечення продовольчої безпеки набула особливої гостроти у зв'язку з триваючою вже четвертий рік повномасштабною війною, наслідки якої мають глибокі та руйнівні прояви в аграрному секторі.

В умовах збройного конфлікту, економічної турбулентності та глобальних кліматичних викликів продовольча безпека постає не лише як елемент національної безпеки, а й як ключова умова забезпечення соціальної стабільності, збереження людського потенціалу та досягнення цілей сталого розвитку. Саме тому подальше наукове дослідження цієї сфери залишається вкрай актуальним і потребує глибшого, міждисциплінарного підходу, з урахуванням як внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в дослідженні стану продовольчої безпеки України в умовах невизначеності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У сучасному світі поняття безпеки тісно пов'язане з рівнем і якістю життя населення. Саме тому питанням безпеки, зокрема в її соціально-економічному, екологічному, технологічному та продовольчому вимірах, приділяється велика увага на рівні держави. Національна безпека охоплює комплекс взаємопов'язаних елементів, серед яких продовольча безпека вирізняється особливою важливістю. Це зумовлено тим, що забезпечення громадян якісними, безпечними, доступними та збалансованими продуктами харчування є однією з базових передумов сталого розвитку суспільства та збереження добробуту нації [5].

Отже, продовольча безпека є одним із ключових елементів загальнонаціональної безпеки держави, що прямо впливає на стабільність суспільства, фізичне здоров'я населення, економічну стійкість і міжнародну репутацію країни. Згідно з визначенням Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO), продовольча безпека – це стан, за якого всі люди у будь-який час мають фізичний, соціальний та економічний доступ до достатньої, безпечної та поживної їжі, що відповідає їхнім харчовим потребам і вподобанням для активного й здорового життя [3]. Відповідно до цього визначення можна стверджувати, що структурно вона охоплює чотири основні компоненти (Рис. 1), а саме:

1. Доступність продовольства, тобто наявність достатньої кількості продуктів харчування в межах країни.
2. Доступ до продовольства, мова йде про економічну та фізичну можливість людей отримувати їжу.
3. Стійкість продовольчих систем, тобто здатність протистояти викликам, ризикам і довготривалим кризам (війни, стихійні лиха, економічні потрясіння).
4. Якість і безпека харчових продуктів, тобто відповідність їжі санітарним, поживним і технологічним стандартам.

Тож, державна політика у сфері продовольчої безпеки повинна гарантувати безперебійне постачання продуктів харчування у необхідному обсязі та відповідної якості. Це завдання вимагає системного підходу до вирішення низки проблем, які можуть виникати на всіх етапах агропродовольчого ланцюга – від виробництва й зберігання до переробки та реалізації сільськогосподарської продукції. Надійне функціонування цієї сфери залежить від ефективності управлінських рішень, сучасних технологій, належної інфраструктури та узгодженості дій усіх учасників ринку.

Отже, як підтверджує дослідження, глобальна продовольча безпека є одним з найважливіших викликів розвитку людства, особливо в країнах, що розвиваються. Для її оцінки використовується щорічний Global Food Security Index (GFSI), який аналізує такі ключові компоненти, як рівень забезпеченості продуктами, доступність їжі, харчову безпеку, якість, а також здатність продовольчої системи адаптуватися до зовнішніх впливів та кризи [4].

Зазначимо, що у 2024–2025 роках світ зіткнувся з найбільшим напливом гострого голоду за останні роки. Більше ніж 295 млн людей в 53 країнах були на межі або всередині кризового голоду (цей показник збільшився на 5 % порівняно з попереднім роком) [6].

Оцінка GFSI демонструє, що країни з низьким та середнім доходом часто мають загальний рейтинг нижче 60, з особливо слабкими показниками стійкості та доступності їжі. Так, Індія має приблизно 58,9 балів, а Пакістан – близько 56,8 при значних регіональних ризиках у щоденному забезпеченні продуктами харчування та їх якістю [7].

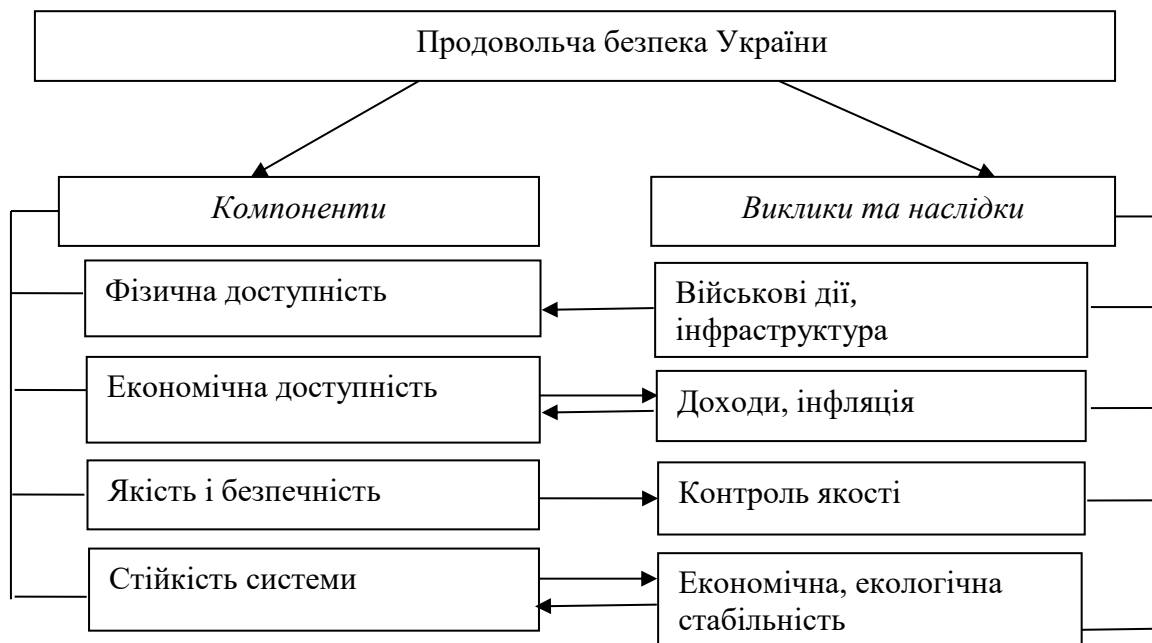

Рис. 1. Причинно-наслідкові зв'язки в забезпеченні продовольчої безпеки

Джерело: складено автором.

Що стосується України, то у мирний час вона була однією з провідних країн-експортерів аграрної продукції, що забезпечувала продовольчу безпеку як на внутрішньому, так і на глобальному рівнях. Проте повномасштабна війна, яка розпочалася у 2022 році, значно трансформувала всі ключові компоненти продовольчої безпеки. Військові дії спричинили масштабну втрату доступу до сільськогосподарських угідь – за оцінками, близько 25 % орних земель наразі або тимчасово окуповані, або заміновані, або перебувають у зоні бойових дій.

Ця повномасштабна збройна агресія завдала серйозного удару по всіх ланках продовольчої системи країни. Найбільші виклики стосуються безпосереднього сільськогосподарського виробництва, логістики, інфраструктури зберігання та експорту продукції. Це вкрай негативно позначається як на внутрішній продовольчій безпеці, так і на здатності України залишатися важливим гравцем на світовому ринку аграрної продукції.

Окупація сільськогосподарських територій стала однією з найболючіших проблем. Значна частина родючих земель, зокрема в Херсонській, Запорізькій, Луганській і частково Харківській областях, опинилась під контролем ворога або в зоні бойових дій. Це призвело до зниження посівних площ, втрати урожаю та порушення традиційного сільськогосподарського циклу. Також багато фермерів змушені були евакуюватися або втратили доступ до своїх господарств.

Ще одним масштабним наслідком є мінування полів. За оцінками міжнародних організацій, мільйони гектарів сільгоспугідь перебувають під загрозою вибуху, що не лише унеможливорює їх обробку, а й ставить під загрозу життя фермерів. Роботи з розмінування тривають, але потребують значного часу, техніки та людських ресурсів.

Руйнування інфраструктури відіграє критичну роль у дестабілізації продовольчого ланцюга. Масові обстріли, удари по елеваторах, сховищах, логістичних центрах, а також блокада чи часткове знищення портів (особливо в Миколаєві та Одесі) ускладнили зберігання і транспортування продукції. Особливо сильно постраждав експорт зерна, оскільки морські порти залишаються ключовими експортними вузлами. Альтернативні маршрути, як-от залізниця чи автомобільний транспорт, мають обмежену пропускну здатність.

Серйозним викликом став також і дефіцит трудових ресурсів. Велика кількість працездатного населення або мобілізована до збройних сил України, або виїхала за кордон, рятуючись від війни. Це ускладнює проведення сівби, збору врожаю та забезпечення агробізнесу кваліфікованими кадрами. До того ж аграрії часто мають обмежений доступ до пального, техніки, насіння та добрив, що ще більше впливає на зниження продуктивності.

У сукупності ці фактори значно послаблюють продовольчу систему України, знижують експортний потенціал та підвищують ризики для внутрішньої продовольчої безпеки, особливо вразливих верств населення. Водночас українські аграрії демонструють стійкість і адаптивність, продовжуючи працювати навіть в умовах надзвичайної небезпеки.

За результатами 2022 року, Україна посіла 71-ше місце зі 113 держав у рейтингу GFSI, набравши 57,9 балів зі 100. Упродовж останнього десятиріччя індекс України знизився – у 2013 році країна займала 47-му позицію із 59,5 балами, тобто спостерігаємо значне погіршення стану продовольчої безпеки. Україна віднесена до групи з рівнем безпеки «Moderate», тоді як більшість європейських країн мають показники вищі, належачи до груп «Good» або «Very Good» [8].

Найгірші показники зафіксовано в компонентах доступності та адаптації до кризових ситуацій. Водночас близько 2,5 мільйонів українців вже мають недостатнє споживання їжі, а до 5 мільйонів потребують продовольчої допомоги, особливо у прифронтових і деокупованих регіонах [7, 8].

Повномасштабна війна в Україні спричинила глибокі зрушення також і на світових аграрних і енергетичних ринках, що стало справжнім викликом як для самої України, так і для багатьох інших країн. Одним із найвідчутніших наслідків стала інфляція на світовому продовольчому ринку, а також різке подорожчання енергоресурсів і добрив, що прямо впливає на аграрне виробництво.

Зростання цін на продукти харчування стало наслідком кількох факторів. Україна й Росія до початку війни забезпечували значну частку світового експорту пшениці, кукурудзи, соняшникової олії. Через бойові дії та блокаду українських портів світовий ринок опинився під тиском дефіциту, що призвело до зростання цін, особливо в країнах, які традиційно залежали від українського зерна – у Північній Африці, Близькому Сході, Південно-Східній Азії.

Паливна криза ще більше ускладнила ситуацію. Після початку війни ціни на нафту та газ стрімко зросли, а разом із ними збільшилась і вартість логістики, сільськогосподарських робіт, зберігання продукції. Українські аграрії зіткнулися з подорожчанням пального, а також із фізичним дефіцитом дизельного палива в критичні моменти кампаній посіву та збору врожаю.

Добрива, які часто виготовляються на основі природного газу, також значно подорожчали. До війни значну частку таких добрив постачала Росія. Через запроваджені санкції та зміну торговельних маршрутів багато країн, включно з Україною, опинились у ситуації, коли або зросли ціни, або виникли збої в постачанні. Це впливає на врожайність, якість продукції та фінансову стійкість агровиробників.

Крім того, відбулася й перебудова логістичних ланцюгів. Частина країн зменшила імпорту з РФ, натомість почала активніше шукати альтернативних постачальників, зокрема з країн Європейського Союзу, США чи Латинської Америки. Це створює нову конкуренцію на ринку, а Україна, попри війну, намагається залишатись активним експортером, але з новими викликами – через сухопутні шляхи, зернові коридори, залежність від політичних домовленостей.

Зміна експортно-імпортних потоків торкнулась не лише зернових. Україна змушена переорієнтувати імпорту обладнання, насіння, пального та техніки. Слід сказати, що попри ці труднощі, спостерігається і зворотна тенденція, яка полягає в тому, що країни Європи, а також міжнародні донори та фінансові інституції почали активніше підтримувати Україну в адаптації її агросектору до нових умов. Це, у свою чергу, відкриває перспективи для більшої інтеграції у глобальні ринки.

Тож, сучасна ситуація в Україні наочно демонструє, наскільки взаємопов'язаними є компоненти продовольчої безпеки та як зовнішньополітичні й військові фактори здатні системно порушувати цілісність аграрної системи. Дослідження цих змін є вкрай важливим для розробки ефективної політики продовольчої стабільності у воєнний і повоєнний періоди.

В рамках нашого дослідження звернемо увагу ще на один важливий аспект. Війна в Україні не лише вразила аграрну інфраструктуру, а й загострила соціальні диспропорції у доступі до продовольства. Економічна криза, викликана бойовими діями, змінами на ринку праці та інфляцією, суттєво поглибила регіональні та соціальні нерівності, які раніше існували в прихованій формі.

Перш за все, територіальна доступність їжі стала критичним фактором. У прифронтових регіонах, таких як частини Донеччини, Луганщини, Запорізької, Херсонської, Миколаївської областей, часто порушено постачання продовольства через зруйновану інфраструктуру, обмежену логістику та постійну небезпеку обстрілів. Люди в таких районах змушені покладатися на гуманітарну допомогу, яка іноді надходить нерегулярно. Особливо складна ситуація в окупованих або тимчасово заблокованих населених пунктах.

Фінансова доступність продуктів також знизилася, а отже через інфляцію та зростання цін на базові продукти харчування багато українських родин втратили здатність повноцінно забезпечувати себе їжею. Це особливо відчутно серед пенсіонерів, людей з інвалідністю, багатодітних сімей, безробітних і внутрішньо переміщених осіб. Навіть у відносно мирних регіонах ціни залишаються високими, а соціальні виплати не завжди встигають за рівнем подорожчання.

Внутрішньо переміщені особи є однією з найбільш вразливих категорій. Вони часто не мають сталого доходу, втратили господарства або бізнес, і не завжди можуть швидко адаптуватися до нових умов життя. У багатьох випадках їм бракує доступу до кухонь, холодильників чи стабільного джерела води, що ускладнює навіть елементарне харчування.

Гуманітарна допомога, хоча й відіграє важливу роль, але не завжди забезпечує належну якість і різноманітність харчування. У деяких випадках вона не враховує культурні, релігійні або медичні особливості отримувачів. Крім того, зниження донорської активності або нестабільність поставок створює ризики для сталості таких програм.

Діти та освітні заклади також стали частиною вразливої системи. Через руйнування шкіл або перехід на дистанційне навчання у багатьох випадках діти втратили доступ до безкоштовного гарячого харчування, що в мирний час було важливою підтримкою для малозабезпечених сімей.

Усе це свідчить про необхідність комплексного підходу до подолання нерівності в доступі до продовольства. Потрібні не лише гуманітарні ініціативи, а й структурна політика: підтримка внутрішніх виробників, розвиток логістичних мереж у сільські райони, адресна допомога вразливим категоріям та збереження функціонування соціальних програм навіть під час війни.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Стан продовольчої безпеки України в умовах невизначеності залишається надзвичайно складним і водночас динамічним. Повномасштабна війна завдала потужного удару по всіх ланках агропродовольчої системи – від вирощування сільськогосподарських культур до зберігання, переробки, логістики та експорту. Окупація родючих земель, мінування полів, дефіцит ресурсів і руйнування інфраструктури суттєво знизили можливості агросектору задовольняти як внутрішній попит, так і міжнародні зобов'язання.

Економічна криза, спричинена війною та глобальними коливаннями на ринках, значно погіршила доступність їжі для окремих соціальних груп і регіонів. Зростання цін на продукти, паливо та добрива посилює тиск на вразливі категорії населення, особливо у зонах бойових дій та серед внутрішньо переміщених осіб.

Разом із тим українська продовольча система продемонструвала стійкість та здатність до адаптації. Аграрії, державні органи та міжнародні партнери шукають нові рішення, наприклад, альтернативні логістичні шляхи, модернізацію виробництва, гуманітарну підтримку, програми розмінування й відновлення галузі. Все це свідчить про потенціал до відновлення та розвитку навіть у найскладніших умовах.

Отже, продовольча безпека України нині перебуває у стані напруженої нестабільності, але водночас формуються основи для більш стійкої та незалежної агропродовольчої політики в майбутньому.

Подальші наукові дослідження у сфері продовольчої безпеки України набувають особливого значення в контексті воєнного та післявоєнного відновлення. Перспективними напрямками є аналіз стійкості аграрних ланцюгів до криз, розробка механізмів адаптації продовольчої політики до умов невизначеності, моделювання впливу глобальних цінових коливань, а також вивчення соціальних аспектів доступності їжі. Особливо актуальним є міждисциплінарний підхід, який поєднує економіку, екологію, соціологію та питання національної безпеки.

Література

1. Білоусько Т. Ю., Головка О. І. Продовольча безпека країни як соціально-економічна категорія. *Економіка та суспільство*. Вип. 72. 2025. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-41>
2. Вараксіна О. В., Титатренко А. А. Принципи формування продовольчої безпеки національної економіки: теоретичний аспект. *Економіка та суспільство*. Вип. 22. 2020. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-32>
3. Залізничук В. П. Еволюція поняття та підходів щодо виміру продовольчої безпеки. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 8, 2016. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1249>
4. Міжнародна підтримка України у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. URL: https://razumkov.org.ua/images/2024/06/11/IS_to_Ukraine_ukr.pdf
5. Шевченко А., Петренко О. Продовольча безпека України в умовах війни та пріоритетні напрямки врегулювання її стану. *Економіка та суспільство*, (59). 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-24>
6. Conflict and climate drive record global hunger in 2024, UN says. URL: <https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/conflict-climate-drive-record-global-hunger-2024-un-says-2025-05-16/>
7. Global Food Security Index. URL: https://wikifreehand.com/en/Global_Food_Security_Index?utm_source=chatgpt.com
8. Pavelko O., Malchuk M., Popko O., Los Z., Tvardovsky Yu. Analysis of the food security situation in Ukraine. *BIO Web of Conferences* 114(1). DOI: <https://doi.org/10.1051/bioconf/202411401026>

References

1. Bilousko, T. Yu., & Holovko, O. I. (2025). Prodovolcha bezpeka krainy yak sotsialno-ekonomichna katehoriia [Food security of the country as a socio-economic category]. *Ekonomika ta suspilstvo [Economy and Society]*, (72). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-41>

2. Varaksina, O. V., & Tytarenko, A. A. (2020). Pryntsypy formuvannia prodovolchoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky: teoretychnyi aspekt [Principles of forming food security of the national economy: A theoretical aspect]. *Ekonomika ta suspilstvo [Economy and Society]*, (22). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-32>
3. Zalizniuk, V. P. (2016). Evoliutsiia poniattia ta pidkhodiv shchodo vymiru prodovolchoi bezpeky [Evolution of the concept and approaches to measuring food security]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok [Public Administration: Improvement and Development]*, (8). <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1249>
4. Razumkov Centre. (2024). Mizhnarodna pidtrymka Ukrainy u zabezpechenni hlobalnoi prodovolchoi bezpeky [International support for Ukraine in ensuring global food security]. https://razumkov.org.ua/images/2024/06/11/IS_to_Ukraine_ukr.pdf
5. Shevchenko, A., & Petrenko, O. (2024). Prodovolcha bezpeka Ukrainy v umovakh viiny ta priorytetni napriamky vrehuliuvannia yii stanu [Food security of Ukraine in the conditions of war and priority directions for regulating its state]. *Ekonomika ta suspilstvo [Economy and Society]*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-24>
6. Reuters. (2025, May 16). Conflict and climate drive record global hunger in 2024, UN says. <https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/conflict-climate-drive-record-global-hunger-2024-un-says-2025-05-16/>
7. Wikifreehand. (n.d.). Global Food Security Index. Retrieved September 2, 2025, from https://wikifreehand.com/en/Global_Food_Security_Index
8. Pavelko, O., Malchyk, M., Popko, O., Los, Z., & Tvardovsky, Yu. (2024). Analysis of the food security situation in Ukraine. *BIO Web of Conferences*, 114, 01026. <https://doi.org/10.1051/bioconf/202411401026>